

लहान नगरपालिका
नीति तथा कार्यक्रम र बजेट पुस्तिका
(आ.ब. २०८२-०८३)

१६ औं नगर सभा
२०८२ आषाढ ०६ गते शुक्रबार

लहान नगरपालिका
लहान, सिरहा
मधेश प्रदेश, नेपाल

लहान नगरपालिकाको १६ औं नगर सभाको समारोहमा सहभागी हुनु भएका प्रमुख अतिथि ज्यू, विशिष्ट अतिथि ज्यूहरु, अतिथि ज्यूहरु, वडा अध्यक्ष ज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु तथा नगरसभाका सम्पूर्ण सभा सदस्य ज्यूहरु एवं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, सम्पूर्ण कर्मचारी ज्यूहरु, संचारकर्मी लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु:-

१. स्थानीय निर्वाचन २०७९ को परिणामपछि सातौं तथा यस नगरको १६ औं नगरसभामा उपस्थित हुनुभएका सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई म लहान नगरपालिकाको नगर प्रमुख तथा सभाको अध्यक्षको हैसियतले हार्दिक स्वागत गर्दै लहान नगरपालिकाको चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को संशोधित वजेट संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।
२. यस घडीमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनार्थ तथा विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष र तराई मधेश आन्दोलनका क्रममा आफ्नो प्राण उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति निष्ठापूर्वक आफ्नो भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु । दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामनाका साथ सम्पूर्ण शहिद परिवारप्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु । साथै विभिन्न चरणको आन्दोलनका क्रममा घाइते भई शारीरिक तथा मानसिक रूपमा अशक्त हुनु भएका व्यक्तिहरुप्रति हार्दिक सहानुभूति प्रकट गर्दै शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।
३. स्थानीय निर्वाचन २०७९ को परिणामपछि यस नगरपालिकामा पदस्थापना भएपछि निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले आफूलाई साझा प्रतिनिधिको रूपमा चित्रण गर्नसक्ने गरी हामीले काम अगाडि बढाइरहेका छौं । भेदभावरहित, पक्षपातरहित र सबै वर्ग, समुदाय एवं तह तप्काका लागि जनप्रतिनिधि सुखदुखको साथी बन्नपछि भन्ने साझा अवधारणाले हामीले पहिलो वर्षदेखि नै आफूलाई कुनै राजनीतिक दलको प्रतिनिधि होइन, एक साझा नगर प्रमुखको रूपमा आफूलाई अगाडि सारेर विकास निर्माणका साथै शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र समतामूलक समाज निर्माणमा आफूलाई समर्पित गरेका छौं । त्यसैले निर्वाचित भएदेखिको हामीले लिएको 'हाम्रो लहान-सुन्दर, समुन्नत र सभ्य लहान' भन्ने आदर्श नारालाई आफ्नो महान लक्ष्यतर्फ अगाडि बढ्ने मुल मन्त्रको रूपमा लिई नगरको विकासमा हामीले आफ्नो पाइला अगाडि सार्ने जमर्को गर्दै आएका छौं । यसका लागि केन्द्र र प्रदेशको सहयोगको आश गर्दै आउँदो समयमा नगरपालिकाको चूनौति समाधान गर्न र नगरपालिकाको सम्पूर्ण गतिविधिहरु व्यवस्थित रूपले अगाडि बढाउन आम जनसमुदाय, दातृ निकाय, कर्मचारीहरु, नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु, साझेदार संस्थाहरु, सञ्चारकर्मी मित्रहरु र सम्पूर्ण महानुभावहरुप्रति सहयोग र सद्भावको आशा राखेको छु ।
४. लहान नगर क्षेत्रभित्र कृषि, उद्योग, पर्यटन, पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा, रोजगार र विभिन्न किसिमको लागुऔषध दुव्यर्सनमा परेका युवाहरुलाई दुव्यर्सनमुक्त गर्न विशेष किसिमका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने परिकल्पना स्वरूप चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ सम्म आइपुग्दा तीन वर्षको अवधिमा हामीले यसतर्फ विशेष फड्को मारेका छौं । हामीले विगत ३ वर्षमा गरेका कामहरुको विश्लेषण गर्दै आगामी २ वर्षमा थप एवं नवीनतम कार्यहरु गर्ने लक्ष्य राखेका छौं ।
५. दलित समुदायमा अत्यन्त पिछडिएको मानिएको मुसहर समुदायका लागि लहान नगरपालिका वडा नं. १२, १३, १५, २०, २१ र २२ मा भान्सा र शौचालयसहित दुई वटा कोठा भएको १३४ वटा आवास गृह हस्तान्तरण गरिएको छ । यस कार्यक्रमलाई आउदो २ वर्षमा पनि निरन्तरता दिने लक्ष्य लिएको छु । दलित, सीमान्तकृत तथा विपन्न समुदायलाई लक्षित गरी नगर क्षेत्रभित्र निःशुल्क

एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन भइसकेको छ । उक्त एम्बुलेन्स सेवाले आवश्यकता महसुस गरेका अन्य नगरबासीलाई पनि सेवा दिइरहेको छ ।

६. सामुदायिक विद्यालयको लागि एक कक्षा एक शिक्षकको व्यवस्था, एक कक्षाकोठा एक पंखा, आवश्यकता अनुसारको डेक्स बेञ्चको व्यवस्था गरेर दलित, सीमान्तकृत तथा विपन्न समुदायका विद्यार्थीहरूलाई पढ्न पाउने वातावरण अभिवृद्धि गरिएको छ । यसैगरी, २००० भन्दा बढीलाई निःशुल्क मोतियाबिन्दुको शल्यक्रिया तथा ९००० जनाको आँखाको उपचार, नगर क्षेत्रका ४००० भन्दा बढी गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई पोषण प्याकेज वितरण, दलित समुदायलाई किरिया खर्चको व्यवस्था समेत गरिएको छ ।
७. हाम्रो ३ वर्षको कार्यकालमा ११ वटा वडा कार्यालयको भवन निर्माण सम्पन्न भएको छ, ४४ किलोमिटर पिसिसी सडक, ६ किलोमिटर आरसिसी सडक, ३२ किलोमिटर ग्राभेल सडक, १० स्थानमा कालोपत्रे सडक, करिब ८ किलोमिटर पक्की नाला निर्माण, ११ वटा कल्भर्ट निर्माण, १६६ वटा विद्यालयलाई पढ्ने कोठा निर्माण, ३ वटा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ । यसैगरी, लहान बजारमा अत्याधुनिक दुर्गा मन्दिर, राम मन्दिर, आर्यघाट, नगर अस्पताल लगायतका महत्वपूर्ण पूर्वाधार निर्माणाधिन अवस्थामा छ भने लहान बजारमै १८ करोडको सपिङ्ग कम्प्लेक्स लगभग पुरा भएको अवस्था छ ।
८. हामीले अन्य सामाजिक कार्यलाई पनि निरन्तरता दिएका छौं । विद्यार्थी खाजा कार्यक्रम, वैदेशिक रोजगारबाट फर्केकालाई ५० हजार बीउ पूँजी, गरिब, जेहेन्दार, दलित विद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षा प्राप्त गर्न आर्थिक सहयोग, किसान तथा पशुपालकहरूलाई अनुदान तथा विभिन्न किसिमका तालिम, महिलाहरूलाई स्वरोजगार बनाउने उद्देश्यले आयआर्जनमूखी तालिम उपलब्ध गराएका छौं ।
९. मिथिला कला संस्कृतिलाई जगेर्ना गर्दै युवाहरूलाई उत्पादनमूखी बनाउन विभिन्न सरोकारवाला निकायको साझेदारीमा स्वरोजगार अभियान सञ्चालन गर्ने र नगरपालिकाभित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरू सलहेश फुलवारी, ब्रह्मान जंगल, पकडियागढ, देवी दह, मानिक दह, हात्तीदह, राजदेवी मन्दिर, राजाजी डाँडा, काभ्रे महादेवस्थान लगायतका ऐतिहासिक, प्राकृतिक, सांस्कृतिक र धार्मिक महत्वका धरोहरहरूलाई विशेष महत्व दिई उक्त स्थानहरूमा सौन्दर्यकरणमा सहयोग गरिएको छ ।
१०. स्थानीय उत्पादन "लहानको आँप" लाई ग्रेडिङ्ग, प्याकेजिङ्ग तथा ब्राण्डिङ्गको कार्यलाई आ.व. २०८२/०८३ मा पनि निरन्तरता दिइएको छ । कृषिमा यान्त्रिककरणको लागि नगरपालिका भित्रका कृषकहरूलाई सहुलियत दरमा कृषि उपकरणहरूको सेवा उपलब्ध गराउन कस्टम हाइरिङ्ग सेन्टर स्थापना गरिनेछ । यसबाट कृषि श्रमिक अभावलाई परिपूर्ति भई सहज ढंगबाट खेती गर्न मद्दत पुग्नेछ । यसैगरी, कृषि सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराउन कृषि सिंचाई मिटर प्रयोगमा लाग्ने सम्पूर्ण विद्युत शुल्क नगरपालिकाले व्यहोर्ने क्रम जारी छ ।
११. आउदो आर्थिक वर्ष अर्थात आ.व. २०८२/०८३ मा सञ्चालन गरिने कार्यक्रम तथा बजेटको पूर्ण जानकारी नीति तथा कार्यक्रममार्फत यहाँहरूको हातहतैमार्फत सार्वजनिक भएकै छ । तथापी आ.व. २०८२/८३ को बजेटको सारसंक्षेप निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छः

आगामी आ.व. २०८२/०८३ को लागि आन्तरिक श्रोततर्फ रकम रु. २५,००,००,०००।०० (पच्चिस करोड), नगद अ.ल्या. तर्फ रकम रु. ३९,७७,००,०००।०० (उनन्चालिस करोड सतहतरी लाख),

समानिकरण अनुदान संघीयतर्फ रु. २०,२५,००,०००।०० (बीस करोड पचिस लाख), सशर्त अनुदान संघीय चालुतर्फ रकम रु. ४०,९९,००,००।०० (चालिस करोड उनान्सय लाख), सशर्त अनुदान संघीय पुँजीगत तर्फ रकम रु. ६,६५,००,००।०० (छ करोड पैसठी लाख), संघीय समपुरक अनुदान पुँजीगत तर्फ रकम रु. १,००,००,०००।०० (एक करोड), र विशेष अनुदान संघीय पुँजीगत तर्फ रकम रु. ६,२७,००,०००।०० (छ करोड सताईस लाख), तथा प्रदेश समानिकरण तर्फ रकम रु. १,४२,७४,०००।०० (एक करोड बियालिस लाख चौहत्तरी हजार), सशर्त अनुदान प्रदेश पुँजीगत तर्फ रकम रु. ९५,००,०००।०० (पन्चानब्बे लाख), विशेष अनुदान प्रदेश पुँजीगत तर्फ रकम रु. ३०,००,०००।०० (तीस लाख), प्रदेश समपुरक अनुदान पुँजीगत तर्फ रकम रु. २०,००,०००।०० (बीस लाख) एवं संघिय राजस्व बाँडफाँड तर्फ रकम रु. १६,२८,७७,५०१।०० (सोरह करोड अठाईस लाख सतहत्तरी हजार पाँच सय एक), प्रदेश राजस्व बाँडफाँड तर्फ रकम रु. १,३५,७७,१००।०० (एक करोड पैतीस लाख सतहत्तरी हजार एक सय), मालपोत रजिष्ट्रेसन रकम रु. ४,००,००,०००।०० (चार करोड) र सडक बोर्ड अनुदान रकम रु. ३,५०,००,०००।०० (तिन करोड पचास लाख) समेत गरी जम्मा रकम रु. १,६७,९५,२८,६०१।०० (एक अरब सरसठी करोड पन्चानब्बे लाख अठाईस हजार छ सय एक) आयतर्फ प्रस्तावित गरिएको छ भने व्ययतर्फ चालु खर्च रकम रु. ७९,४०,००,०००।०० (उनान्असि करोड चालिस लाख) कुल बजेटको ४७.२८ प्रतिशत, र पुँजीगत खर्च रकम रु. ८८,५५,२८,६०१।०० (अठासी करोड पचन्न लाख अठाईस हजार छ सय एक) कुल बजेटको ५२.७२ प्रतिशत समेत गरी जम्मा रकम रु. १,६७,९५,२८,६०१।०० (एक अरब सरसठी करोड पन्चानब्बे लाख अठाईस हजार छ सय एक) प्रस्तावित गरिएको छ ।

यसअन्तर्गत, आ.व. २०८२/०८३ मा शिक्षातर्फ रु. २३.५८ करोड, स्वास्थ्यतर्फ रु. २७.९३ करोड, कृषितर्फ रु. ८.६६ करोड र पूर्वाधारतर्फ रु. ५० करोड विनियोजन गरेको छु ।

अन्त्यमा, यस नगरसभामा प्रत्यक्ष एवं परोक्ष रूपमा अमूल्य सुझाव एवं सहयोग पुर्याउनुहुने नेपाल सरकार, राष्ट्रिय योजना आयोग, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, माननीय मन्त्री तथा सांसद ज्यूहरु, मधेश प्रदेश सरकार, प्रदेश मन्त्री, प्रदेश सभासद, लहान नगरपालिकाका कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु एवं सबै सभा सदस्य ज्यूहरु, सबै राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधि ज्यूहरु, विषयगत समितिहरु, विषयगत कार्यालय, सुरक्षा निकाय एवं सरकारी कार्यालयहरु, गैरसरकारी संस्थाहरु, उद्योगी व्यवसायीहरु, सञ्चारकर्मीहरु, नागरिक समाज, आम नगरवासी र नगरसभा तयारीका लागि अहोरात्र खटिने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, लेखा अधिकृत, प्राविधिक टोली लगायत नगर कार्यपालिकाका सबै कर्मचारीप्रति आभार प्रकट गर्दै 'हाम्रो लहान-सुन्दर, समुन्नत र सभ्य लहान' अभियानमा ऐक्यबद्धता तथा सहयोगको अपेक्षा सहित आफ्नो मन्तव्यलाई यही विराम गर्दछु । धन्यवाद ।

महेश प्रसाद चौधरी
नगर प्रमुख

(३)